

دفتر توسعه آموزش (EDO)
طرح دوره (Course Plan)

نام دوره (درس): اصول اپیدمیولوژی و روش تحقیق

نام گروه آموزشی: اپیدمیولوژی

نام مدرس/مدرسان: دکتر علی دل پیشه - دکتر منوچهر گرمی

رشته/مقطع تحصیلی جمعیت هدف: دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد رشته اپیدمیولوژی

نوع و تعداد واحد: تئوری ۲ عملی ۱ هر دو ۳

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲

مکان اجرا: دانشکده بهداشت و ایمنی

هدف کلی دوره:

در پایان این درس دانشجو باید با اصول و روش های اپیدمیولوژی آشنا باشد، توانایی محاسبه اندازه های سلامت و بیماری را کسب کرده باشد. انواع مطالعات اپیدمیولوژیک و مشخصات و موارد کاربرد هر یک را به خوبی بداند. مهارت مقدماتی در استنباط نقادانه متون اپیدمیولوژی مربوط به سلامت جامعه را کسب کرده باشد. قادر به انتخاب موضوعات تحقیقات نظام بهداشتی (Health System Research) و اولویت بندی آنها و تهیه اجزاء یک پروپوزال باشد.

شرح درس: در این درس دانشجویان مفاهیم پایه و درک لازم از توالی اپیدمیولوژی، انواع مطالعات، خطاها و علیت، ارزیابی آزمون های تشخیصی، غربالگری، ارزیابی نظام مراقبت و نقد مقالات را پیدا خواهند کرد و فعالانه درگیر انتخاب موضوعات پژوهشی نظام عرضه خدمات، اولویت بندی آنها و تدوین اجزا یک پروپوزال پژوهشی مرتبط خواهند بود. دانشجویان بصورت کار گروهی بعد از چند جلسه نظری، کاربردهای مختلف مفاهیم و روش های اپیدمیولوژی و پروراندن اجزا یک پروپوزال مرتبط با یک موضوع Health System Research را بطور عملی تجربه خواهند کرد.

دفتر توسعه آموزش (EDO)
طرح دوره (Course Plan)

اهداف اختصاصی دوره (رفتاری)^۱

از فراگیر انتظار می رود در پایان دوره آموزشی بتواند:

مهارت مقدماتی در استنباط نقادانه متون اپیدمیولوژی مربوط به سلامت جامعه را کسب کرده باشد.

قادر به انتخاب موضوعات تحقیقات نظام بهداشتی (Health System Research) باشد.

قادر به اولویت بندی موضوعات تحقیقات نظام بهداشتی (Health System Research) و تهیه اجزاء یک پروپوزال باشد.

قادر به تدوین پروپوزال تحقیقات نظام بهداشتی (Health System Research) باشد.

سرفصل های آموزشی دوره – بخش اصول اپیدمیولوژی

شماره جلسه	عنوان یا موضوع	مدرس/مدرسین
۱	معرفی منابع و هدف از درس	دکتر دل پیشه
۲	مقدمه، تاریخچه، سیر تعاریف، توالی اپیدمیولوژی	دکتر دل پیشه
۳	مفاهیم و مدل های اپیدمیولوژی	دکتر دل پیشه
۴	اندازه های سلامت و بیماری (ریسک، شانس و میزان) - حل تمرینات گروهی	دکتر کرمی
۵	اندازه های ارتباط (خطر نسبی و خطر قابل انتساب) - حل تمرینات گروهی	دکتر کرمی
۶	منابع داده ها و اطلاعات اپیدمیولوژی	دکتر دل پیشه
۷	کلیات روش های مطالعات و انواع طرح های مطالعات	دکتر دل پیشه
۸	تفاوت ارتباط آماری و علیت، خطای تصادفی - حل تمرینات گروهی	دکتر کرمی
۹	تورش و مخدوش شدن در مطالعات اپیدمیولوژی - حل تمرینات گروهی	دکتر کرمی
۱۰	ارزیابی آزمون های تشخیصی و استراتژی غربالگری - حل تمرینات گروهی	دکتر کرمی
۱۱	نظام مراقبت و ارزیابی آن	دکتر کرمی
۱۲	بررسی اپیدمی ها - بررسی یک سناریو واقعی	دکتر کرمی

^۱ منظور از اهداف رفتاری، بیان انتظارات اساتید برحسب رفتار قابل مشاهده و اندازه گیری می باشد و با افعال رفتاری همچون تحلیل کردن، پیش بینی کردن، توضیح دادن، مجزا کردن، تقسیم کردن، نوشتن، محاسبه کردن، کشیدن و ... بیان می شود.

دفتر توسعه آموزش (EDO)
طرح دوره (Course Plan)

دکتر دل پیشه	ارزیابی نقادانه مقالات	۱۳
دکتر دل پیشه	پرسش و پاسخ و مرور کلی مطالب دوره	۱۴
مدرسان	آزمون کتبی	۱۵

سرفصل های آموزشی دوره - بخش روش تحقیق		
شماره جلسه	عنوان یا موضوع	مدرس / مدرسین
۱	کلیات مدیریت پژوهش و فناوری مدیریت دانش، انتقال و ترجمان دانش	دکتر کرمی
۲	ارزیابی تشخیصی دانشجویان بیان اهمیت تحقیقات در علوم پزشکی و معرفی فرم خام طرح تحقیقاتی (پروپوزال) آشنایی با انواع نمایه سازها و اجزاء مقالات پژوهشی	دکتر کرمی
۳	چگونگی انتخاب موضوع تحقیق انتخاب یک موضوع تحقیق برای تدوین پروپوزال فردی	دکتر کرمی
۴	اهمیت بیان مساله و چگونگی نگارش آن ترسیم شبکه علیت نگارش بیان مساله مربوط به پروپوزال فردی	دکتر کرمی
۵	آشنایی دانشجویان با فرآیند بررسی متون و جستجو در منابع مختلف آشنایی دانشجویان با چگونگی ارزیابی کیفیت متون	دکتر کرمی
۶	آشنایی دانشجویان با برنامه EndNote نگارش بررسی متون مربوط به پروپوزال فردی	دکتر کرمی
۷	انواع اهداف و چگونگی تنظیم اهداف و فرضیات تحقیق نگارش اهداف، سوالات/فرضیات مربوط به پروپوزال فردی	دکتر کرمی
۸	مرور انواع طرح های مطالعات انتخاب طرح مطالعه و نگارش روش مطالعه مربوط به پروپوزال فردی	دکتر دل پیشه
۹	انواع روش ها و ابزارهای جمع آوری داده ها از جمله پرسشنامه انتخاب روش و ابزار گردآوری داده های مربوط به پروپوزال فردی	دکتر کرمی

دفتر توسعه آموزش (EDO)
طرح دوره (Course Plan)

دکتر کرمی	انواع متغیرها و تعریف آنها تکمیل جدول متغیرهای مربوط به پروپوزال فردی	۱۰
دکتر کرمی	مرور روش‌های نمونه‌گیری و محاسبه حجم نمونه انتخاب روش نمونه‌گیری و محاسبه حجم نمونه مورد نیاز مربوط به پروپوزال فردی	۱۱
دکتر کرمی	روش‌های توصیف داده‌ها، تدوین جداول توخالی و نرم‌افزار SPSS برای توصیف و تحلیل نتایج نگارش روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و تدوین جداول توخالی مربوط به پروپوزال فردی	۱۲
دکتر کرمی	مفاهیم تضمین و کنترل کیفیت، Pilot و Pre-test آشنایی دانشجویان با فرآیند بودجه‌نویسی و زمانبندی تحقیق تکمیل جداول هزینه طرح و زمانبندی طرح (جدول گانت) مربوط به پروپوزال فردی	۱۳
دکتر دل‌پیشه	آشنایی با اصول اخلاق در پژوهش، رضایت‌آگاهانه و پدیده سرقت علمی (Plagiarism) نگارش ملاحظات اخلاقی مربوط به پروپوزال فردی	۱۴
دکتر دل‌پیشه	آشنایی با قالب کلی گزارش‌های نهایی طرح‌های تحقیقاتی و ملاحظات مربوطه آشنایی با انواع مقالات، ساختار پیش‌نویس مقالات و اصول نوشتار علمی	۱۵
مدرسان	ارزیابی تصدیقی دانشجویان با بررسی پروپوزال‌های فردی	۱۶
مدرسان	ارایه پروپوزال‌های تدوین شده و آزمون کتبی	۱۷

منابع مورد استفاده (فارسی و انگلیسی):

۱- حسین صباغیان و کورش هلاکوئی نائینی (مترجم). اپیدمیولوژی (لئون گوردیس). تهران، نشر گپ: ۱۳۹۳، ۴۸۶ (آخرین ویرایش).
2- World Health Organization / International Development Research Centre 2003.
Designing and Conducting Health Systems Research Projects. Volume I: Proposal Development and Fieldwork

منابع برای مطالعه بیشتر

- سازمان جهانی بهداشت، تحقیق در سیستم‌های بهداشتی، آخرین چاپ.
- آخوندزاده شاهین و همکاران، اصول روش تحقیق و نگارش مقالات علمی برای رشته‌های علوم پزشکی، تهران، همپا، آخرین چاپ.
- ملک‌افضلی حسین و همکاران، روش‌شناسی پژوهش‌های کاربردی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران، آخرین چاپ.
- Beat J, Elliott E, Baur L, Keena V. Scientific Writing-Easy when you know how, BMJ, 2002.

دفتر توسعه آموزش (EDO)
طرح دوره (Course Plan)

شیوه (های) تدریس:

- کارگاهی
- سخنرانی
- حل مساله
- تمرین گروهی

وسایل کمک آموزشی:

- فضای کلاس
- لابراتوار مجهز به کامپیوتر و اینترنت برای جستجو
- نرم افزار اندنوت

شیوه (های) ارزشیابی های دوره:

- در شروع ترم (ارزشیابی تشخیصی): پرسش و پاسخ
- در طی ترم (ارزشیابی تکوینی): بررسی پروپوزال های فردی در آخر هر جلسه - بررسی و حل تمرینات گروهی بخش اصول اپیدمیولوژی
- در پایان ترم (ارزشیابی پایانی): بررسی پروپوزال های فردی /گروهی ارایه شده در پایان نیمسال و برگزاری امتحان کتبی